

УДК 336.02:336.1: 336.6

Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 9 грудня 2021 р., м. Кропивницький. – К.: «Ексклюзив-Систем», 2021. - 141 с.

Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів, практиків

Редакційна колегія: **Левченко О.М.**, д.е.н., проф., **Шалімова Н.С.**, д.е.н., проф., **Сибірцев В.В.**, д.е.н., доц., **Базиліук А.В.**, д.е.н., проф., **Ковальчук К.Ф.**, д.е.н., проф., **Загреба І.Л.**, к.е.н., доц., **Попов В.М.**, к.е.н., доц. (*відп.секретар*), **Петренко Л.М.**, асист. (*техн.редактор*)

Представлені матеріали є результатами досліджень науковців та практиків з проблем фінансово-кредитного регулювання розвитку економіки та соціальної сфери. До збірника ввійшли тези доповідей, що розкривають проблеми сучасної фінансової науки та практики: розробки методів реалізації фінансової політики держави; фінансово-аналітичного забезпечення, податкового регулювання і страхового захисту суб'єктів підприємницької діяльності; напрямів реформування фінансів соціальної сфери та системи соціального забезпечення; оцінки впливу глобалізації економіки на розвиток фінансів; сучасних проблем обліку, аудиту та оподаткування; розвитку новітніх інформаційних технологій у фінансах.

ISBN 978-617-7942-19-0

Рекомендовано до друку Вченою радою Центральноукраїнського національного технічного університету (протокол № 5 від 20 грудня 2021 року)

Матеріали публікуються у авторській редакції.

За підбір і точність наведених фактів, цитат, даних, власних імен та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповідей. Редакція може приймати рішення про публікацію статті в порядку обговорення, не поділяючи точки зору автора.

© Автори, 2021

© Центральноукраїнський національний технічний університет, 2021

призначених органів з оцінки відповідності та визнаних незалежних організацій, а також накопичення та систематизацію інформації.

Література:

1. Давиденко Г.В. Теоретичне узагальнення ролі стандартів в міжнародних організаціях, пов'язаних з регулюванням торгівлі. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Придніпровська державна академія будівництва та архітектури*. 2019. Випуск 2 (19). С. 15 – 20.
2. Сертифікація та маркування. Федерація органічного руху України – 2010. URL: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-44-34>
3. International Institute for Sustainable Development. The State of Sustainability Initiatives Review 2014. *Standards and the Green Economy*. 354 p. URL: https://www.iisd.org/pdf/2014/ssi_2014.pdf
4. Михайленко О.Г. Роль добровільних стандартів в міжнародній торгівлі сільськогосподарською продукцією в контексті сталого розвитку. Міжнародна практика соціально-економічного розвитку країни: проблеми та перспективи: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Аналітичний центр «Нова Економіка». Київ. 2015. 144с.
5. United Nations Environment Programme (UNEP). Global outlook on SCP policies: Taking action together. 2012. URL: <http://www.unep.fr/shared/publications/pdf/DTIx1387xPAGlobalOutlookonSCPPolicies.pdf>
6. Ecolabel Index. The Global Directory of Ecolabels. 2017. URL: <http://www.ecolabelindex.com/>
7. United Nations Forum on Sustainability Standards (UNFSS). Voluntary Sustainability Standards, Today's landscape of issues & initiatives to achieve public policy objectives. 2013. URL: http://unfss.files.wordpress.com/2013/02/unfss_vss-flagshipreportpart1-issues-draft1.pdf

Загребя І. Л.

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ІНОЗЕМНІ ЦІННІ ПАПЕРИ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Дуже багато переваг виникає, коли на внутрішньому фондовому ринку є можливість інвестувати в іноземні фінансові інструменти. Завдяки цьому інвестори мають можливість диверсифікувати інвестиційні портфелі усередині країни. Для регіональної, галузевої, валютної диверсифікації потрібен доступ до цінних паперів різних країн. Така диверсифікація портфелів є найкращим захистом для інвесторів.

У 2021 році в Україну зайшла рекордна кількість іноземних цінних паперів. Фондові біржі ПФТС, «Перспектива» і Українська біржа (УБ) допустили до торгів акції Microsoft, AMD, Visa, Tesla, Netflix і Facebook. Загальна кількість іноземних цінних паперів відомих західних компаній, біржових фондів і облігацій казначейства США, які торгуються на українських

біржах, склала 34 найменування. У квітні ПФТС додала новий випуск казначейських облігацій уряду США з датою погашення в 2050 році і прибутковістю 1,375%, а Українська біржа допустила до торгів акції іноземних біржових фондів Vanguard 500 і Invesco QQQ [1]. На Українській біржі у структурі торгів за 2021 рік на іноземні цінні папери припадало 9,14% або 1 214 310 916,70 грн. [2].

Очевидно, що ринок вітчизняних паперів є бенефіціаром локального ринку іноземних паперів: чим більше вітчизняні інвестори, які відстежують зміну курсу гривні, мають можливість для диверсифікації, тим більше вони інвестують у цінні папери вітчизняних емітентів.

Розумно поводитися ті, хто інвестує і в українські, і в іноземні цінні папери, тому що волатильність висока і на закордонних ринках, і на українському. Важлива диверсифікація.

Диверсифікувати потрібно і українські акції. Однак тут необхідно мати на увазі мале розмаїття вітчизняних інструментів. В країні протягом кількох років не було IPO, і перспективи розвитку економіки не визначені. Це фундаментальна проблема не лише фінансового ринку, а і підприємницького клімату в країні в цілому.

За відсутності торгів іноземними паперами в Україні наш ринок ці гроші просто втрачає. Враховуючи ринкові умови, значна кількість інвесторів, зацікавлених у диверсифікації портфелів, йдуть на обслуговування до іноземних брокерів. Це, у свою чергу, знижує обсяг інвестицій в українські цінні папери. Змушує інвестиційний ринок пропонувати різні схеми для організації доступу до іноземних інструментів за кордоном.

Нарешті, відтік інвесторів за кордон знижує доходи фінансового сектора, доходи вітчизняного бюджету, а українських інвесторів позбавляє державного захисту та регулювання.

Зрозуміло, ринки українських та іноземних акцій, конкурують.

З регуляторної точки зору вибір полягає в тому, чи слід направити інвестиції в українські інструменти за наявності кращої, очевидної для інвесторів альтернативи, обмеживши їх можливості диверсифікації, а також у тому, наскільки це буде ефективно.

В деяких країнах, наприклад, в Китаї, регулятори ухвалюють рішення про обмеження інвестицій роздрібних інвесторів в іноземні активи. Але і без подібних заходів покращення підприємницького клімату в країні та поява цікавих українських паперів обов'язково знайде відгук у вітчизняного інвестора.

Прагматичний підхід дозволить українському ринку розвиватися, а його інвесторам знижувати ризики і заробляти. В результаті внутрішній ринок розвиватиметься якісно, що дозволить в кращих економічних умовах повернутися до планів відновлення вітчизняних IPO і повернення на нього українських компаній, які провели лістинг за кордоном.

В січні 2021 року прийнята нова редакція Положення про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України. До цього часу, щоб закупити пакет акцій на закордонній біржі, потрібно було зареєструвати його на

рахунку в Національному депозитарії України (НДУ) й отримати схвалення від регулятора. Це займало не менше двох-трьох місяців. Тепер монополію НДУ на подачу заявок в Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про допуск іноземних емітентів скасовано. Це може робити будь-хто з професійних учасників фондового ринку.

Тепер регулятор сам може приймати рішення про допуск цінних паперів з індексів S&P 500, NASDAQ 100, FTSE 100, DAX, CAC 40 і Nikkei 225. Список іноземних бірж доповнили Японською біржею і Лондонською фондовою біржею.

Але інвестори неохоче купують іноземні акції та облігації на українських біржах. З початку торгівлі іноземними паперами на ПФТС з ними укладено всього 195 угод на 425,6 млн грн. Більшість інвестує в закордонний фондовий ринок через іноземних брокерів, на кшталт Interactive Brokers і Exante [1].

Ціни на іноземні папери в Україні вищі, ніж на фондових біржах інших країн, через комісійні брокерів і курсову різницю. На українських біржах заборонено торгівлю цінними паперами за іноземну валюту. Можливо, таку позицію варто було б переглянути.

Щоб поживити цей ринок, потрібні великі маркетмейкери (банки або фонди) для створення ліквідності. Вони укладають договір із біржею про підтримку рівня цін активів, що торгуються, та беруть на себе ризик придбання й зберігання на своїх рахунках цінних паперів певного емітента для організації їх продажів.

НКЦПФР доцільно спростити процес лістингу іноземних паперів в Україні та зменшити час на розгляд заявок. Вже оновлені норми процедури фінансового моніторингу професійних учасників фондового ринку. Торговці можуть відкривати рахунки віддалено онлайн. Concorde Capital розробляє мобільний додаток для торгівлі різними цінними паперами в реальному часі.

Попит на іноземні цінні папери на фондовому ринку України має стати масовим.

Література:

1. Заражевська С. Українські фондові біржі обростають іноземними паперами. URL: <https://forbes.ua/money/ukrainskie-birzhi-obrastayut-inostrannymi-bumagami-no-etogo-malo-pochemu-v-ukraine-do-sikh-por-ne-prodayutsya-vse-aktsii-sampp-500-29042021-1516>
2. Українська біржа. URL: <http://www.ux.ua/>